

महामंडळाकडे जमा होणाऱ्या पाणीपट्टी रकमेचा
विनियोग, वितरण व लेखा प्रणालीबाबत सुचना.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक : बीजीएम १०.१६/(२४१/२०१६)/अर्थ-२

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : २९ नोव्हेंबर, २०१६

संदर्भ :- जलसंपदा विभाग शासन निर्णय क्र.: देवदु २०१५/(८३६/२०१५)/सिंच्य(कामे),
दि.१७ नोव्हेंबर, २०१६

प्रस्तावना :

संदर्भाधीन शासननिर्णयानुसार पाटबंधारे विकास महामंडळांच्या कार्यक्षेत्रातील सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन, परिरक्षण व देखभाल दुरुस्तीचे काम शासनाकडून महामंडळाकडे वर्ग करण्यात आले आहे. त्यातील परिच्छेद-३ नुसार बिगर सिंचन पाणीपट्टीपैकी ६० टक्के रक्कम राज्यस्तरीय सिंचन कोषात जमा करणे, त्याचे वितरण करणे, पाणीपट्टी वसुलीची लेखापद्धती व वितरण प्रणालीबाबत या परिपत्रकानुसार खालीलप्रमाणे सुचना देण्यात येत आहेत.

सुचना :-

१.०० महामंडळ स्तरावरील कार्यवाही :

महामंडळांकडे जमा होणाऱ्या पाणीपट्टीच्या रकमांचा तपशीलवार लेखा ठेवण्याच्या दृष्टीने खालीलप्रमाणे बँक खाती उघडावीत व त्यामध्ये संबंधित रकमा जमा कराव्यात.

अक्र.	खाते	उद्देश
१)	सिंचन पाणीपट्टी जमा खाते क्र.१ (Collection Account)	सिंचन पाणीपट्टीच्या सर्व रकमा जमा करण्यासाठी. (प्रत्येक महामंडळाने उघडावे)
२)	बिगर सिंचन पाणीपट्टी जमा खाते क्र.२ (Collection Account)	बिगर सिंचन पाणीपट्टीच्या सर्व रकमा जमा करण्यासाठी. (प्रत्येक महामंडळाने उघडावे)
३)	पुनर्स्थापना निधी खाते क्र.३ (Collection and Operational Account)	बिगर सिंचन पाणी आरक्षणांमुळे प्राप्त होणाऱ्या सिंचन पुनर्स्थापन खर्चाच्या रकमा जमा व खर्च करण्यासाठी. (प्रत्येक महामंडळाने उघडावे)
४)	स्थानिक कर खाते क्र.४ (Collection and Operational Account)	पाणीपट्टीपोटी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देय ठरणाऱ्या स्थानिक कराच्या रकमा जमा व खर्च करण्यासाठी (प्रत्येक महामंडळाने उघडावे)
५)	पाणीपट्टी खर्च खाते क्र.५ (Operational Account)	सिंचन व बिगर सिंचन पाणीपट्टी खर्च करण्यासाठी (प्रत्येक महामंडळाने उघडावे)
६)	राज्यस्तरीय सिंचन कोष खाते क्र.६	फक्त राज्यस्तर सिंचनकोष नोडल अधिकारी, कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांनी उघडावे.
७)	राज्यस्तरीय प्रत्यार्पित सिंचन निधी खाते क्र.७	फक्त राज्यस्तर सिंचनकोष नोडल अधिकारी, कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांनी उघडावे.

२.०० सिंचन पाणीपट्टी :

२.०१ : महामंडळांतर्गत जमा होणारी सर्व सिंचन पाणीपट्टी वरील खाते क्र.१ मध्ये जमा करावी. त्यातुन आवश्यकतेनुसार खाते क्र. ५ मध्ये रकमा वर्ग करुन त्या देखभाल व दुरुस्ती व आस्थापना खर्चासाठी क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना उपलब्ध करुन द्याव्यात. संदर्भाधीन शासन आदेशानुसार सिंचन पाणीपट्टीची रक्कम त्या-त्या प्रकल्पावर खर्च करणे आवश्यक असल्याने त्याबाबत स्वतंत्र नोंदवही ठेवण्यात यावी.

२.०२ : पाणी वापर संस्थांना प्रचलित नियमानुसार त्यांचे कार्यक्षेत्रांतर्गत जमा केलेल्या पाणीपट्टीच्या रकमांतुन परिरक्षण व दुरुस्तीकरिता द्यावयाच्या अनुदानाच्या रकमा या संस्थेने पाणीपट्टी जमा केल्यापासुन १५ दिवसाच्या आत सिंचन पाणीपट्टीतुन अदा करण्यात याव्यात.

३.०० बिगर सिंचन पाणीपट्टी :

महामंडळस्तरावर जमा होणारी सर्व बिगर सिंचन पाणीपट्टीची रक्कम वरील खाते क्र.२ मध्ये जमा करावी. त्यातुन प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत मागील महिन्यात जमा एकुण रकमेपैकी ४० टक्के रक्कम खाते क्र. ५ मध्ये वर्ग करावी व ६० टक्के रक्कम राज्यस्तरीय सिंचन कोष खाते क्र.६ मध्ये वर्ग करावी.

४.०० राज्यस्तरीय सिंचन कोष :

राज्यस्तरीय सिंचन कोष खाते क्र. ६ व राज्यस्तर प्रत्यार्पित सिंचन निधी खाते क्र. ७ मध्ये जमा होणाऱ्या रकमेचे संदर्भाधीन शासननिर्णयातील तरतुदीनुसार वितरण करणे, त्याचा लेखा ठेवणे व त्यासंबंधी आवश्यक पत्रव्यवहार करण्यासाठी कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांची राज्यस्तर सिंचन कोष नोडल अधिकारी म्हणुन नियुक्ती करण्यात येत आहे.

कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांनी पुर्वोक्त तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे राज्यस्तर सिंचन कोष खाते क्र.६ व राज्यस्तर प्रत्यार्पित सिंचन निधी खाते क्र. ७ उघडावे व त्याचा तपशील सर्व महामंडळांना उपलब्ध करुन द्यावा.

४.०१ : राज्यस्तर सिंचन कोष खाते क्र.६ मध्ये जमा होणाऱ्या रकमांचे वितरण खालील तक्त्यानुसार कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे, राज्यस्तर सिंचन कोष नोडल अधिकारी यांनी करावे.

अ. क्र.	महामंडळ	जुन, २०१६ अखेर निर्मित सिंचनक्षमता (हजार हे.)	राज्याच्या एकुण निर्मित सिंचनक्षमतेशी महामंडळाची टक्केवारी	राज्यस्तरीय सिंचन कोषात जमा होणाऱ्या रकमेतील हिस्सा
१	२	३	४	५
१	मकृखोविम, पुणे	१७३०	३५.१४	३५.००
२	गोमपाविम, औरंगाबाद	१५१८	३०.८३	३०.००
३	विपाविम, नागपुर	११३८	२३.१२	२३.००
४	तापाविम, जळगाव	४१०	८.३३	९.००
५	कोपाविम, ठाणे	१२७	२.५८	३.००
	एकुण	४९२३	१००.००	१००.००

टीप :- १) संदर्भाधीन शासननिर्णयातील परिच्छेद-३ नुसार महामंडळाच्या जुन, २०१६ अखेर निर्मित सिंचन क्षमतेच्या प्रमाणात राज्यस्तर सिंचन कोषातील जमा रकमांचे वितरण हिस्सा स्तंभ-५ मध्ये दर्शविला आहे. निर्मित सिंचनक्षमतेच्या प्रमाणात प्रतिवर्षी हा हिस्सा बदलणार असुन तो शासन स्तरावरून कळविला जाईल.

२) वरील परिच्छेद २, ३ व ४ नुसार महामंडळास उपलब्ध होणारा एकुण निधी त्या आर्थिक वर्षात खर्च होऊ शकत नसल्यास त्या प्रमाणात हिस्सा कमी करण्याच्या दृष्टीने वरील सुत्रात सुधारणा करण्यात येईल.

४.०२ : प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत मागील महिन्यात राज्यस्तरीय सिंचन कोषात जमा होणाऱ्या एकुण रकमेचे वितरण वरील तक्त्यामध्ये दर्शविलेल्या महामंडळांच्या हिस्सानुसार, त्यांचे खाते क्र.१ मध्ये वर्ग करण्यात यावे.

५.०० राज्यस्तरीय प्रत्यार्पित सिंचन निधी खाते :

राज्यस्तरीय प्रत्यार्पित सिंचन निधी खाते क्र.७ हे फक्त कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे तथा राज्यस्तर सिंचन कोष नोडल अधिकारी यांनी उघडावे. परिच्छेद क्र. २, ३ व ४ नुसार सिंचन पाणीपट्टी जमा खाते क्र.१ मध्ये जमा होणाऱ्या एकुण रकमा त्या आर्थिक वर्षात खर्च न झाल्यास मार्च अखेरीस या खात्यात शिल्लक राहिलेल्या रकमेपैकी ५० टक्के रक्कम राज्यस्तरीय प्रत्यार्पित सिंचन निधी खाते क्र.७ मध्ये ५ एप्रिलपर्यंत वर्ग करण्यात यावी. सदर रकमेचे फेरवितरण परिच्छेद क्र. ४.०१ मधील सुत्रानुसार करावे.

६.०० आकस्मिक प्रयोजनासाठी करावयाचा खर्च :

परिरक्षण व दुरुस्तीच्या वार्षिक नियोजनाव्यतिरीक्त अचानक घडलेल्या दुर्घटना वा अनिवार्य असा तातडीचा/आणीबाणीचा दुरुस्ती खर्च उद्भवल्यास व सदर खर्च महामंडळाच्या पाणीपट्टी खर्च खाते क्र.५ मधुन भागविणे शक्य नसल्यास, शासनाच्या पुर्व मान्यतेने राज्यस्तरीय सिंचन कोष खाते क्र. ६ अथवा राज्यस्तरीय प्रत्यार्पित निधी खाते क्र.७ मधुन आगाऊ निधी (Advance) परताव्याच्या अटीच्या अधीन राहुन उपलब्ध करून देता येईल. मात्र महामंडळास भविष्यात उपलब्ध होणाऱ्या पाणीपट्टीच्या निधीतुन त्याचा परतावा करणे आवश्यक राहील.

७.०० सिंचन पुनर्स्थापना निधी :

सिंचन पुनर्स्थापना निधी खाते क्र.३ मध्ये जमा होणाऱ्या रकमा संदर्भाधीन शासननिर्णयातील तरतुदीनुसार त्या-त्या प्रकल्पावर खर्च करण्यात याव्यात. महामंडळस्तरावर प्रकल्पनिहाय जमा पुनर्स्थापना निधी व त्याचा प्रकल्पनिहाय खर्च याबाबतची नोंदवही ठेवण्यात यावी.

८.०० पाणीपट्टी खर्च खाते :

पाणीपट्टी खर्च खाते क्र.५ मध्ये जमा होणाऱ्या एकुण रकमेतुन संदर्भाधीन शासननिर्णयातील परिच्छेद-८ मधील तरतुदीनुसार सिंचन व्यवस्थापनाच्या आस्थापना रकमांचा परतावा शासनाच्या एकत्रित निधीमध्ये (Consolidated Fund) वेळोवेळी प्राधान्याने जमा करण्यात यावा.

९.००: महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण (MWRRA) अधिनियम-२००५ मधील तरतुदीनुसार सिंचन प्रकल्पांच्या देखभाल व दुरुस्ती व आस्थापनेचा खर्च पाणीपट्टीच्या वसुल रकमेतुन भागविणे आवश्यक आहे. ज्या महामंडळांना वरील सुचनांनुसार उपलब्ध होणारा निधी सिंचन व्यवस्थापनाच्या गरजेपेक्षा कमी प्राप्त होईल, त्यांनी पाणीपट्टीचा महसूल वाढविण्यासाठी सिंचन प्रकल्पांच्या कार्यक्षमतेमध्ये वाढ करणे, पाण्याची नासाडी (Losses) कमी करणे, सिंचित क्षेत्रात वाढ करणे, बिगर

सिंचन पाणीपुरवठ्याचे मोजमाप काटेकोरपणे मीटरद्वारे करणे, अनावश्यक आस्थापना व त्यावरील खर्च कमी करणे इत्यादी उपाययोजना राबवाव्यात.

१०.०० : महामंडळांतर्गत वसुल होणारी एकुण पाणीपट्टी व त्याबाबतचा पत्रव्यवहार हाताळण्याचे काम महामंडळस्तरावरील उपलब्ध आस्थापनेमधून स्वतंत्र कार्यासन लेखाधिकारी/सहायक लेखाधिकारी/लिपीक यांचेद्वारे करण्यात यावे.

११.०० : वरील सुचनांचे उल्लंघन ही आर्थिक अनियमितता समजण्यात येऊन त्याबाबत महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ मधील तरतुदीनुसार संबंधिताविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्यात येईल.

१२.०० : मुख्य लेखापरिक्षक जललेखा परिक्षण औरंगाबाद यांनी प्रतिवर्षी महामंडळाचे जललेखा परिक्षण करावे. या परिपत्रकातील सुचनांचे उल्लंघन झाल्याचे निदर्शनास आल्यास त्यांचा अंतर्भाव जललेखा परिक्षण अहवालात करावा. तसेच गंभीर अनियमितता निदर्शनास आल्यास १५ दिवसात शासनास अहवाल सादर करावा.

सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०१६११२९१७५१४८८३२७ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(शि.मा. उपासे)
सचिव(लाक्षेवि), महाराष्ट्र शासन

प्रत :

- १) मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
- २) मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
- ३) मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
- ४) मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
- ५) मा. विरोधी पक्षनेते, दोन्ही सभागृह, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
- ६) मा. राज्यपाल महोदय यांचे सचिव
- ७) मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे प्रधान सचिव
- ८) मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे जनसंपर्क अधिकारी
- ९) सर्व मा. विधानसभा/विधानपरिषद व संसद सदस्य
- १०) सर्व मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ११) मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक
- १२) अप्पर मुख्य सचिव (वित्त) यांचे स्वीय सहाय्यक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) सचिव (लाक्षेवि) यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १६) सचिव (प्रकल्प समन्वय) यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) सर्व कार्यकारी संचालक/महासंचालक, जलसंपदा विभाग

- १८) महालेखापाल १ व २, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपुर
- १९) महालेखापाल १ व २, लेखापरिक्षा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपुर
- २०) सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग
- २१) सहसचिव(कोषा), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २२) सर्व मुख्य अभियंता व सहसचिव/ सर्व अधीक्षक अभियंता व उपसचिव/ सर्व सहसचिव/
उपसचिव जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २३) सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग
- २४) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
- २५) सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग
- २६) सर्व अवर सचिव, कार्यकारी अभियंता तथा अवर सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २७) सर्व कार्यासने, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २८) अर्थ-२ कार्यासन संग्रहार्थ.